

slovanskimi akcenti (144). Posebna zanimivost, ki pa jo je treba vzeti dokaj relativno, je pismo, v katerem poroča o Dialektološki karti slovenskega jezika (1931). To izdajo in hitro, ne do konca urejeno izdajo zadnjega letnika ČJKZ v istem letu smo tedaj imeli za Ramovševo in slovenske slavistike tiho, pa odločno demonstracijo proti unitarističnim prizadevanjem proti slovenščini z juga države (prim. tedanja Ramovševa pisma Beliču!).

4. O Ramovševem prizadevanju za slovensko znanost, za njeno organizacijo v Akademiji in delno tudi na univerzi, je tudi moč najti v teh pismih nekaj gradiva, predvsem misli o snovanju Akademije znanosti v pismu z dne 21. XII. 1929, v katerem je v obrisih razvil nekaj svojega načrta za slovenistična raziskovanja, pa še marsikaj o nasprotovanju njeni ustanovitvi v Zagrebu in Beogradu, kar je tesno povezano tudi s korespondenco z Beličem.

Rotar je v sklepnem poglavju tako posrečeno označil značaj in pomen objavljenih pisem Frana Ramovša, da k njegovim besedam ni treba dodati drugega kot misel, da bi morali čimprej — dokler so še živi njegovi znanci — nadaljevati tako z izdajo še morebitne korespondence tudi zunaj Slovenije kot z objavljanjem spominov nanj, pa tudi z vrednotenjem njegovega dela, za kar bi bil pogoj: nadaljevanje izdaje njegovega Zbranega dela po več kot dvajsetih letih — kar je velika in neopravičljiva zamuda tako naše Akademije kot celotne slovenistike.

Vilko Novak
Ljubljana

SIMPOZIJ DIDAKTIKOV SLOVENŠČINE

V Mariboru je bil 19. in 20. marca letos prvi simpozij metodikov oziroma didaktikov slovenščine. Bil je meddržavni, mednarodni, vseslovenski, s področja skupnosti Alpe-Jadran in še bi lahko naštevali, pa bi z enim izrazom najbrž ne zajeli vsega bistva. Sprva je bil zamišljen kot del dejavnosti na področju Alpe-Jadran, vendar bi moral biti vsaj eno leto prej prijavljen, da bi ga ta skupnost tudi financirala. Potem smo govorili o meddržavnem pa vseslovenskem ipd. simpoziju. V bistvu je šlo za to, da so bili udeleženci s svojimi prispevki iz Slovenije in še štirih držav: Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške, da se vsi ukvarjajo z metodiko materinščine, večina z metodiko/didaktiko slovenskega jezika ali književnosti.

Simpozij je nastal iz potrebe po medsebojnem poznavanju in primerjanju metodičnih spoznanj in izkušenj ter iz želje po metodičnih predavanjih med učitelji slavisti pa tudi na razredni stopnji in v vrtcih.

Metodična/didaktična predavanja so bila že doslej skoraj vedno zelo dobro obiskana. To so spoznali tudi pri Slavističnem društvu Slovenije, kjer so ob prizadevanjih predsednice društva ustanovili sekcijo za didaktiko slovenskega jezika in književnosti. Kadar je ta sekcija pripravila predavanja, so bile predavalnice vedno polne.

Ideja o simpoziju je vzniknila med zborovanjem slovenskih slavistov, predvsem med metodiki, jeseni v Mariboru. Organizacijo je v glavnem prevzela dr. Metka Kordigel, ob pomoči še nekaterih kolegov. Že v času slavističnega zborovanja so obljubili sodelovanje nekateri metodiki iz Ljubljane, Kopra, Trsta, Celovca in Szombathelyja, pozneje pa so se pridružili še drugi. Prvotno je bil simpozij naravnian predvsem na razredni pouk in predšolsko vzgojo, pozneje pa se je tematika razširila, saj je vsakdo želel predstaviti delo, s katerim se ukvarja. Za uvodni referat o temeljni vlogi in nalogah metodike književne in jezikovne vzgoje pa je bil naprošen eden vodilnih evropskih strokovnjakov dr. Dragutin Rosandić iz Zagreba. Njegov obsežni opus metodičnih del predstavlja nepogrešljiv vir vsakemu mlademu znanstveniku tega področja.

Na simpozij je prišlo preko dvesto poslušalcev, pa čeprav je mariborska enota Zavoda R Slovenije za šolstvo in šport vabila samo učitelje svoje enote, samo iz osnovnih šol in vrtcev, in čeprav je bilo potrebno plačati kotizacijo.

Delo na simpoziju je potekalo plenarno, le zadnje popoldne v dveh delovnih skupinah. Prvi dan je bil namenjen bolj slavistom, drugi pa bolj učiteljem razrednega pouka in vzgojiteljicam. Vendar pa so skoraj vsi poslušalci vztrajali oba dneva pri vseh predavanjih in predstavitvah.

Svoje teme so prvi dan predstavili z referati naslednji metodiki:

prof. dr. Dragutin Rosandić — Metodika književne in jezikovne vzgoje v teoretično-metodološkem obzorju; prof. Boža Krakar Vogel — Književno znanje kot smoter pouka književnosti; mag. France Žagar — Besedilne vrste v osnovni šoli; prof. Milena Blažič — Kreativno pisanje; doc. dr. Jože Lipnik — Usmerjeno tiho branje kot metoda.

Ta del simpozija je jasno pokazal že z uvodnim referatom, da je področje metodike/didaktike jezika in književnosti izredno razvejeno področje, ki pa vendarle ima skupni cilj — dobro usposobljenega učitelja in odličen pouk materinščine. Razvejenost interesov znotraj metodike se je pokazala tudi v nadaljnjih prispevkih s področja književne vzgoje in sporočanja. Žal ni bilo nobenega referata s področja jezikovne vzgoje. To so še posebej pogrešali nekateri učitelji slovenskega jezika, ki so sodelovali v pogovoru ob okrogli mizi. Zvečer je bila namreč organizirana okrogla miza na temo Mesto in vloga didaktike slovenskega jezika in književnosti danes.

Okroglo mizo je vodil prof. Silvo Fatur. Živahna razprava je osvetlila vrsto problemov od položaja metodike/didaktike na kadrovskih šolah do učbenikov in pripomočkov, pomanjkanja didaktičnih sredstev ter do razdrobljenosti metodičnih sil, del, strokovnjakov in do neusklajenosti delovanja. Z žalostjo in ogorčenjem so udeleženci ugotavljali, da istočasno razpravljajo v Cankarjevem domu o pouku slovenščine, ki da je slab in neučinkovit. Pisatelji so ta posvet sklicali prav na isti dan, pa čeprav je bil simpozij sklican že več mesecev prej in čeprav je prof. Krakarjeva obvestila predsednika Društva pisateljev o času in namenu metodičnega simpozija. Vse to je spodbudilo navzoče, da so imenovali posebno komisijo, ki je izdelala sklepe posvetovanja ob okrogli mizi in simpozija kot celote. Te sklepe navajam na koncu.

Drugi dan je bilo na simpoziju že v dopoldanskem času sedem referatov z zelo specifičnih področij predšolske vzgoje in razrednega pouka. Mag. Anton Schellander iz Celovca je predstavil svoje videnje začetnega branja in pisanja in odnosa do jezika nasploh; mag. Elizabeta Bernjak, lektorica in predavateljica na Visoki učiteljski šoli v Szombathelyju, je razpravljala o slovenskem opismenjevanju v dvojezičnih šolah na območju Porabja na Madžarskem, kjer imajo otroci večinoma težave že z narečjem; prof. Marjana Erženičnik-Pačnik iz Maribora je opozorila na pomembno vlogo vzgojiteljice pri razvoju otrokovega govora ter na jezikovni primanjkljaj pri študentih te usmeritve; prof. Majda Mihačič iz Didaktičnega ravnateljstva za šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu je predstavila delo in težave pri pouku slovenščine v Italiji; prof. Vida Medved-Udovič iz Kopa je zastavila zanimivo vprašanje, kaj želimo doseči s pravljico v osnovni šoli; prof. Igor Saksida iz Ljubljane si je zamislil pouk kot izlet v domišljijo; dr. Metka Kordigel pa je opozorila na dve vrsti branja pri pouku slovenščine in še kje. Več kot dvesto poslušalcev je z zanimanjem spremljalo vsa predavanja. Že po vsakem predavanju so lahko postavili po eno vprašanje ali repliko, po odmoru in po koncu predavanja pa je bila živahna razprava.

V popoldanskem času sta dr. Metka Kordigel in prof. Igor Saksida pripravila pedagoško delavnico z naslovom Metodološki pristop k literarnemu besedilu na primeru iz Berila Hiša, hiška, hišica. Delo je potekalo vzporedno, osnova za predstavitev in razpravljanje pa sta bila video posnetka pouka na razredni stopnji.

Simpozij je bil za metodike slovenščine prepotrebno srečanje, kjer smo se pobljše spoznali, se seznanili z delom, ki ga opravljamo, in kjer smo ugotovili, kaj bistvenega s področja predmeta še manjka. Ugotovili smo, da je dela več kot dovolj za vse ter da se bo potrebno ukvarjati s temeljno teorijo predmeta in z vsemi njegovimi posebnostmi. Posebej dobrodošle pa so bile Rosandičeve ugotovitve, da smo delo dobro zastavili in da imamo precej, vendar še vedno premalo, mladih in sposobnih strokovnjakov.

Posebna komisija, ki smo jo sestavljali prof. Alenka Kozinc, prof. Silvo Fatur in dr. Jože Lipnik, je pripravila stališča, ki so jih udeleženci dopolnili. Ta stališča so naslednja:

1. Simpozij po udeležbi, tematiki in interesu kaže veliko potrebo, da postane taka vrsta združevanja didaktikov slovenskega jezika in slovenske književnosti stalna oblika delovanja.
2. Podobna zborovanja naj postanejo vsakoletna oblika dela in naj jih v okviru možnosti izmenično pripravljajo filozofska in pedagoška fakulteta v Ljubljani in pedagoška fakulteta v Mariboru, pri čemer naj bi bila prihodnja srečanja posvečena posameznim sklopom problemov iz obsežne problematike didaktike slovenskega jezika in književnosti, upoštevajoč predšolsko stopnjo, posamezne stopnje osnovnošolskega izobraževanja, različnih srednjih šol, vse do visokega šolstva; posebej je treba razvijati didaktiko lingvometodičnega področja slovenskega jezika (govor, branje, pisanje, poslušanje) in še posebej didaktiko slovenskega jezika v stiku s sosednjimi jeziki, kar je hud problem vseh naših šol v zamejstvu in zdomstvu.
3. Didaktiko jezikovnega pouka in književnosti je treba institucionalizirati, saj smo v primerjavi s sosednjimi narodi (Hrvati, Madžari, Avstrijci) in nekaterimi strokami oziroma predmetnimi področji pri

nas doma v zaostanku za nekaj desetletij. Hvalevredna so prizadevanja Slavističnega društva Slovenije na tem področju in nekaterih pokrajinskih društev, vendar se didaktike ne da razvijati na ljubiteljski, društveni način. Zato podpiramo idejo za ustanovitev *Inštituta za mladinsko književnost in didaktiko mladinske književnosti*, ki je zrasla iz 20-letnih strokovnih prizadevanj revije *Otrok in knjiga*. Hkrati dajemo pobudo za ustanovitev *Republiškega centra za didaktiko slovenskega jezika in književnosti v vzgoji in izobraževanju* od vrta do univerze. Očitno je, da potrebujemo nekaj temeljnih in številne aplikativne raziskave za vse stopnje izobraževanja, dolgoročno načrtovanje in izvajanje izobraževanja učiteljev in strokovno koncipiranje učne tehnologije, kar lahko opravlja le ustrezno organizirana institucija.

4. Nujno je, da spet ustrezno razmejimo dejavnost obeh strokovnih revij z našega področja (Jezik in slovnstvo, Slavistična revija) skladno z nalogami, ki so bile opredeljene ob njuni ustanovitvi. Jezik in slovnstvo je bil od vsega začetka zamišljen kot didaktična revija in naj to tudi dejansko postane.*

Za vse navedeno se zavzemamo ob temeljnem spoznanju, da mlada slovenska država lahko živi le ob slovenskem jeziku, ker zicer preprosto ni potrebna.

dr. Jože Lipnik
Pedagoška fakulteta Maribor

* *Pripomba uredništva*: Ob trditvi, sproženi na *Simpoziju didaktikov slovenščine*, da je bila revija *Jezik in slovnstvo* ob ustanovitvi zasnovana kot prvenstveno didaktična revija, smo dolžni opozoriti na uvodnik z naslovom *Na pot iz prve številke*, ki pojasnjuje programsko izhodišča revije. Iz uvodnika nedvomno izhaja, da je bila revija že od začetka zasnovana trinamensko: obravnavala naj bi jezikovna, literarnozgodovinska in didaktična vprašanja. Tem tematskim sklopom so ostali zvesti vsi kasnejši uredniki in jih želi negovati tudi tokratni uredniški odbor, zato ponovno vljudno vabi svoje bralstvo in stroko k sodelovanju, saj bo samo tako revija res živa in odmevna.